

Передплата

на «РУСЛАНА» виносити:

в Австрії:

на цілий рік . . . 10 зр. (20 кор.)
на пів року . . . 5 зр. (10 кор.)
на чверть року . . . 2-50 зр. (5 кор.)
на місяць . . . 85 кр. (1 к. 70 с.)

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі числа по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш, а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шанкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділі і руских свят
о год. 6-й пополудни.

Редакция, адміністрація і
експедиція «Руслана» під ч. 9.
ул. Коперника (Мидого ч. 9.) Екс-
педиція місцева в Агенції Со-
коловского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереженє. —
Рекламації неопечатані вільні
від порта. — Оголошеня зви-
чайні приймають ся по ціні
10 кр. від стрічки, а в «Наді-
сланім» 20 кр. від стрічки. По-
дяки і приватні донесеня по
15 кр. від стрічки.

На склоні століття.

(X) Під таким заголовком подає член палати вельмож др. Матуш в чеській «Politik» статтю про політичне положення, в якій сей старочеський політик висловлює погляд, що в новій раді державній не буде значних перемін в складі сторонництва. Задля того не вдасть ся пересунути політику ради державної на нові шляхи, як се первісно задумувало правительство. Сего однак не треба так розуміти, щоби галабурдна опозиція мала зараз серед всяких обставин спинити законодавчу роботу в раді державній, позаяк політика вільної руки, витичена мірдайними кругами в чеськім народі, вказує чеським послам дорогу і способи до osiąгнення їх політичних цілей і тим способом лишає їм вибір, чи они самі чи в союзі з иншими спорідненими сторонництвами мають змагати до сеї цілі. Тому думаємо з обсягу можливости виключити ті способи, які мали би для правительства бути понукою і нагодою до дальших розвивань ради державної і впровадити давню практику адміністративну, з конституційного становища вельми шкідливу. Додаємо зараз, що не хочемо вмавляти сих замірів в міністра-президента, позаяк сей спосіб не osiąгнув би цілі, а лише збільшив би упір опозиції і роз'ярєнє між сторонництвами, які стоять проти правительства.

Др. Матуш виводить дальше, що між питаннями, які стануть в першій лінії на черзі в парламенті і домагати муть ся розв'язки, буде неперечно національно-языкове питанє. Розв'язки сего питання треба однак пробувати иньшим способом, як доси, а іменно щоби інтерес всіх народностей і сторонництв зосередити в новім начерку закона. Форма і зміст нового начерку можуть бути всіляко обдумані. Найважливіше є вступне питанє, чи правительство, теперішнє або яке небудь иньше, думає признати німецьку мову державну, бо від сего залежить спокій і лад в державі. Для німецьких народностей ся справа є вже від 16-ти літ погребана раз на все. Однак оклики і заяви німецьких сторонництв, згладно їх заступників були занадто рішучі. Они прийняли перед виборцями певні зобов'язання що-до узаконення німецької мови державної, а німецькі радикали будуть вже сего бачно пильнувати, щоби було додержане дане виборцям слово. Заступники не-німецьких народностей мусять з тим числитися; їм грозить німецько-національна гегемонія з усіма можливими наслідками, наколи не виступлять однодушно проти сего напору. Гроза сего буде першою і найважливішою понукою до злуки сторонництв загрожених. Тим не хочемо сказати, щоби вже ся перша хвиля вистарчила до віднови дальшого розбитого залізного перстень. Але се не дасть ся заперечити, що є спільні інтереси, які з гори вже національно і політично близькі сторонництва спонукують до зближення, а такий спільний інтерес лежить вже в деяких постановках накиненої німецькими сторонництвами инь-

шим народностям грудневої конституції, особливо в артикулі XIX. основних законів про загальні права горожан. На останку каже др. Матуш: «Мабуть порушили ми досить моментів, які повинні би всі ті сторонництва згромадити, котрі хотіли би зберегти перед злиднями часу свою народність, а також сей охоронний, великий дах, що доси давав їм захист. Суперечности часу розбуджують деякі надії. Кровню полите сходить 19-те столітє до гробу. На остатку нашого століття усміхає ся нам мир. Борба народів в 19-ім століттю заповдіяла немало шкоди монархії. Нехайже вільно буде з свитаючою зорею надходячого століття сподівати ся, що наша держава в ній двигне ся до давньої могутности і поваги згідливим співділанєм народів заспокоєних в своїх управнених домаганнях».

Руска справа в урядовім освітленю.

(Далі).

Наколи сей висказ Шуйського охоронює гр. Стадіона перед славною чи несправедливою «винаходою» Русинів, хоч не перед одвічальністю за надане рускій справі фатального (по думці д-ра Лозинського) зарівно для Галичини як і для Австрії напряду, то гр. Голуховського повинні би були з того згляду раз на все захистити перед одвічальністю голоси тих німецьких істориків, які сьвятоюрський рух вважали великим ділом австрійського патріотизму, а сьвятоюрців північними Тирольцями. З німецьких голосів наводять др. Лозинський два знаменні. Rogge¹⁾ закидає Голуховському як «пристрастному Полякови» пряме ворогованє супроти Русинів. Другий голос б. директора поліції у Львові з 1848. р. Захера-Масоха, ентузіясти в зображеню руского руху. На доказ того пересадного ентузіязму наводять др. Лозинський отсе місце з Захер-Масоха²⁾: «Лише королевська рукопись Чехів становить так величну поезию, що можна її назвати поруч руского «Слова о Полку Ігоря». Німецькі твори (як Nibelungenlied), англійські, французькі, італійські (перед появою «Божественної Комедії») не мають супроти згаданої рускої поеми майже ніякої вартости. Наколи порівнаємо Нестора з сучасними німецькими, польськими і французькими хроністами, то ріжниця бє в очи. Нестор є справденим істориком, коли тимчасом иньші народи мали тоді лише хроністів. Нестор є першим новочасним історіографом, що добре видержить порівнанє з Тацитом і Тукидидом». Може сей останній погляд Захер-Масоха не зовсім оправданий, але вже й поважні учені європейські признали, що «Слово о полку» і Нестор не мають рівних собі в тогочасних європейських літературах.

Захер-Масох признає лояльність Голуховського супроти корони і держави, але додає, що остав він все польським шляхтичем і ворогом Русинів, а наслідком того попував ціле діло своїх попередників, в чім в ролі злого духа був єму помічник Евзебій Черкавський.

Др. Лозинський додає, що Захер-Масохови вторували опісля всі ті галицько-руські відступни-

ки, що в 1865—1868 звербовані російськими ви-славниками спішили за кордон, щоби в Холмщині не лише помагати в знищеню унії, але особисто власним прикладом в ролі відступників власної народности й релігії ділати в користь православія і обрусенія. Автор покликає ся на оповіщену недавно в «Київській Старині» переписку Лебедянцева в справі обрусенія і оправославлення Холмщини, про що і в фейлетоні «Руслана» була ширша розвідка пок. О. Я. Кониського. Виступають там в сій огидливій ролі всі галицькі помічники Росії в сій справі, не виключаючи митрополита Литвиновича. Др. Лозинський наводить також брошуру Die ruthenische Sprach- und Schriftfrage in Galizien (Lemberg 1861), приписуючи авторство Я. Головацкому, в якій Голуховський і єго помічник Е. Черкавський представлені найбільшими ворогами рускої справи і додає, що все те було відоме за життя Голуховського, отже можна було сподівати ся, що ніхто вже не посуджувати-ме Голуховського як інспіратора «винаходу» Русинів. Тимчасом Кароль Відман в житєписи Фр. Смольки пише ось що: «У Львові був Голуховський першим, що при нараді у гр. Стадіона над способами поборювання Народної Ради і народного руху польського подав проєкт утворення Головної Рускої Ради яко противваги. Вість про се дістала ся до публичности через неслівність деяких учасників сеї наради, а «Gazeta Narodowa» подала сю вість з додатком, що не може виявити жерела. Я довідав ся се від мого батька, учасника сеї наради. Голуховського помисл переведено, а перевели єго знов не Русини а Німці. У Львові був таким основателем Головної Рускої Ради др. Емінгер, совітник губерніяльний, в Жовкві комісар Вольфарт і т. д., взагалі понуку до рускої агітації давали урядники Німці або перекинчики польської і рускої народности. Голуховський, що був тоді одним з останних губерніяльних совітників, пішов з того часу в гору. Стадіон признав єго помисл геніяльним, виведнав єму становище віцепрезидента губерніяльного, а колиб були не переважили впливи нашої депутації у Відні а особливо Смольки, був би Голуховський став губернатором по уступленю Стадіона, а не Залеский. Взагалі від порушення сеї справи починає ся карєра Голуховського».

Др. Лозинський збиває сї виводи Відмана яко некритичні, позаяк в сих Стадіоновських нарадах брали участь не лише урядники, але й корифеї політичні з обох боків як: Яхимович, Куземський, Малиновський, архiep. Баранецкий, Кароль кн. Яблоновський і ин., отже вість про замах на польську народоу Раду була би дістала ся скорше до публичної відомости особливо через явних і горячих противників розв'язання польської Ради, або й через Русинів. Так скорий аванс Голуховського, по думці д-ра Лозинського, мусів викликати різні толки між бюрократією, отже здогади звернули ся до того, що Стадіонові, неприхильному вже тоді польському рухові, мусів піддати такий план Голуховський. Стадіон цинив високо спосібности Голуховського, а сей не ганяючись за популярністю, не був люблений і як австрійський урядник уходив між польським загалом за відступника народної справи, так що вість про інтелектуальне авторство справи рускої находила віру в цілїм краю.

Др. Лозинський вказує на те, що засновки сьвідомости і руху руского єствували вже перед 1848 р. а революційний рух 1848 р. приспішив

¹⁾ Walter Rogge: Oesterreich von Vilagos bis zur Gegenwart Leipzig u. Wien 1871—1873, 2 томи.

²⁾ Polnische Revolutionen, Prag 1863.

лише розвиток о цілі десятиліття і нагадує тут про Маркіяна Шашкевича і його літературну діяльність в 30-их роках, як і про се, що вже в 1844—45 велися в губернії розправи про заведення першої рускої книжки для початкової науки, а прихильне для Русинів рішення запало проти волі пізнішого губернатора Вацлава Залеского завдяки президентови Крігови і совітникам Емінґерови і Етмаєрови.

Др. Лозинський наводить, що навіть Відман в життєписи Смольки признає, що руска справа не була така нова, як дехто думає, а підняли її наслані до Галичини губернійські совітники, особливо-ж референт шкільних справ в 1775 р. І. Ц. Коранда. В справозданню про закладини нормальних шкіл робить Коранда між іншими замітку, що в Галичині не маємо діла лише з польським населенням, але що «в більшій частині ревіндікованих королівств т. є. в давнішій червоноруській воєводствах не є польський язык розговорною мовою посполитого люду, але якесь руске чи ілїрске (!) нарїче». Дальше впевняє Коранда, що задлятого не може бути мови про науку в польській мові. По думці Коранди руска народність була вигідним орудєм проти польських забавів «для ублагороднення народного характеру і згармонізованя єго з новою формою управи», як висловився у своїм справозданню. В 1831 р. утворився знов руский комітет против народно-польского руху, а також в 1848 р. уміло правительство користувати руским населенням для противваги польского елемента.

Австрійська бюрократія не вміла перед 1848 р. вихиснувати проникаючих по довгим просям рухів дрібніших славянських народностей. Були се ще слабкі, ледве для бистрого політика замітні прояви сего загального поза славянський світ сягаючого народного почуття, яке в найближшій будучині мало вибухнути з елементарною силою і з рішучим впливом на європейську політику взагалі, а цілий устрій і рачію єствования Австрії в подробицях. Як слабе було се почуття, найліпше поясняє обставина, що в мадярській суспільности, так нині виключній і фанатичній що-до сего почуття, патріоти, що промошували дорогу мадяризмови, стрічали великий опір в усунуванню латини в користь рідної мови. Все скорше можна би признати австрійській бюрократії, як таку бистрість у відгадуванню досягlosti тих прояв нового політичного чинника. Бачила в тім щось нового, але не знала, що з тим почати. Се лише їй свитало в голові, що з часом можна би сим рухом в славянським світі покористувати ся для втихомирення неспокоїних елементів. Що-до галицько-руської справи можна сего догадувати ся з голосу Салі, совітника і довіреного президіялісти галицької губернії з історичної доби змов і різні в 1846 р., втаємниченого в усі замисли бар. Кріґа. В своїм ділі про 1846 рік¹⁾ пише Саля: «Перші сліди відродження рускої народности галицької стрічаємо в 1836 р. Коли краківсько-галицький союз карбонарів зляв ся з товариством польского люду, вийшла на дневну чергу одного з засідань найвищої влади у Львові жалоба прийнятих до греко-кат. семинарії питомців з того поводу, що при наданню союзови назвиска обминули руску народність... Відкинене сеї жалоби озявило семинаристів для цілий сего союзу. Зараз тоді повстало в греко кат. семинарії руске сторонництво, або як Поляки злобно називали — московске. Вже в 1836/7 стали семинаристи уживати в розмові рускої мови, а під проводом давнього професора релігії в львівській університеті а пізнішого ректора семинарії Григорія Яхимовича почали працювати над російсько-руським словарем, котрого цілю було представити подібности і ріжницї обидвох языків». Нагадує також Саля, що вже тоді вчили ся питомці історії Руси, що М. Шашкевич полемізував з Йосифом Лозинським, який захвалював латинську азбуку для руского письма, що Яхимович в окремій брошурі боронив календарової окремішности Русинів, що на останку Куземський перепер заведення рускої читанки в народних школах. «Для галицького провінціонального правительства, — кінчить Саля — були ті прояви давно забутої народности такою несподіванкою,

що з початку глядів на се з певним недовірем і старав ся найти укритий ґальванічний апарат, яко їх причину. Правительство іменно також уважало руску народність давно помершою».

(Далі буде).

Характеристика поезий

Петра Гулака-Артемовского.

(Далі).

Між гадками, висловленими в поезії Пушкіна і Жуковського з одної, а в творах письменників харківського круга з другої сторони, заходить видне споріднене. Російські поети осуджують Наполеона і ударяють в струну урядового патріотизму, викликаного загальним настроєм між російською суспільністю, — українські письменники йдуть слїдом за ними. Пушкін і Жуковський виступають против Поляків, хоч не вся російська суспільність приплескувала їх нетерпимости і злученій з нею апотеозі могутости російского царя, а подібні голоси, хоч не в порівнянню більше завзяті та їдкі а під оглядом урядового патріотизму ще більше виразні відзивають ся в творах харківських письменників.

Річ певна, що польско-руські відносини давніших віків не були такі, щоби ними могли українські письменники одушевлятися; і се для нас зрозуміле, що при відбудованню Польщі, яку мало на м'ї польске повстанє, входило в гру територіальне питанє, а ся обставина могла Українців ввести в трудне положенє; ясне вкінці для нас, що надія на утворенє українських козацких полків збудила на ново давню ворожнечу між двома, протягом віків злученими народами, — однак мимо всего того ми не о богато лекше осудимо українських письменників, як осудили Пушкіна і Жуковського. Лекше хіба тому, що сей урядовий патріотизм і виступи против Поляків після їх неудачного повстаня були вже по части впливом вражіння, визваного творами Пушкіна і Жуковського. В-же таки з поміж сего хору харківських письменників не дасть ся ніяким чином виправдати голос Артемовського, що посуває ся до нелюдности, коли тішити ся, що цар Микола

..... пишним мосціпанам
На карк шляхецкий наступив
І їх сеймове «nie pozwalam»
В Пелим погріть ся відпустив...¹⁾

Коли читаємо в творах українських письменників сї заяви урядового патріотизму, то на нашу гадку насуває ся ще одно питанє. Ми чули вже, що в р. 1834, з уступлєнням князя Рєпніна, убито гадку реституції українських, козацких полків. Кожний думав би, що урядовий патріотизм українських письменників після сих заведених надій раз на все умовкне. Тимчасом ще сильніше як на початку відозвав ся він при кінці четвертого десятикля XIX. віку. Основ'явенко і Корсун величають царя батьком України. Що викликало сю прояву?

По нашій гадці, визвали єї полєкші для українського письменства з сторони російского правительства, а дальше й факт що Росія признала офіційально само-

¹⁾ «До Хімерних Пранців» (1853 р.). Зоря з р. 1896 стр. 472. і Кієвск. Стар. з р. 1897. том 56. стр. 472. Для більшої повноти додамо, що проф. Драгоманов наводить одну українську пісню против польского повстаня з р. 1831. («Нові українські пісні про громадські справи» стр. 39.) Про вражіння, які викликувало польске повстанє між Русинами в Галичині, гляди ціну студию Занєвича (Ост. Терлецкого) п. з. «Літературні стремління галицьких Русинів від 1772 до 1872.» в Жит-ю і Слов-і» том II. стр. 429 і дальші. Дуже цікаві вісти про антипольські пісні, які по р. 1831. можна було почути в Галичині, подав др. Коцовский в Зорі за р. 1885 в статі: «Літературна хроніка» стр. 191. Панєґрик в честь Паскевича, уложений против Поляків в р. 1832. пізнішим митрополитом Сп. Латвиновичем, в яким автор висказує сильну, майже дикую радість над згубою Поляків, напечатав др. Франко в «Жит-ю і Слов-і» том III. стр. 113. Верш сеї дуже подібний в гадках, з висше наведеним вершом Артемовського. Подамо єго конець, верний до Поляків:

Więc znay: twój kraj
Zdradą okropną znękany
Przyjdzie pod wszech Rossi! pany!
A próżny plan w zapale dan
Ochłodzi Sibir w czas.

Paszkiewicz niech żyje!
Na zgnie — na czyje?
Lachów, Lachów, Lachów, Lachów!
Hop, hop! Hop, hop! Hop!

стійність української мови, печатаючи в «Журнал-і министерства народного просвѣщенія» (том 17 і 18) переклад статі перемиского, а описля львівского крилошанина, Ів. Могилиничкого «Rozprawa o ruskim języku» п. з. «О русском языке» а дальше студию Михайла Максимовича п. з. «Критико-историческое исследование о русском языке», де висказано рішучо гадки про відрубність української мови від польської і російської.¹⁾

Се була трета причина, що спонукала українських письменників до заманіфестованя свого урядового патріотизму.

(Далі буде).

3 політичного поля.

Австрійська праса заговорила широко про користи і хибі автономії країв з нагоди відкинення дальмацким соймом правительственного проекту до закона о додатку від горівчаного податку. Деякі днєвники обвиняють правительство, що оно вже само в наслідок знаного укладу зглядом боснацких залїзниць свідомо унеможливило одностійне принятє проекту всіма соймами, бо хотіло скомпромітувати автономістичний напрям державного устрою. Сеї гадки є також Vaterland, однак заразом стверджує, що дальмацкі автономісти наразили на шкоду автономізм тим, що при такій важній справі дали волю анімозії, не оглядаючись на очевидну і загальну користь та загальне бажанє установленя горівчаного додатку. Натомість Oesterr. Volksztg. виступає енергично против сих закидів і зазначає, що таке розумованє, немов би то правительство бажало на сій дорозі виказати доконечність функціонованя парламенту, є лише впливом ческої анімозії з сеї причини, що їх краєві фінанси стоять так лихо. При сїм сей днєвник виявляє радість, що Чехи почули раз на власній шкурі наслідки свого упередження до всего, що походить з Відня. Ческі днєвники висказують знов переконавє, що неудачею з горівчаным додатком скомпромітував ся не автономізм, а централізм. Nar. Listy підносять, що проект на додаток до податку від горівки унаслідком іunctim, яке було зовсім централістичної натури. Politik пише, що відкиненє проекту одним чи другим соймом є власне ствердженням автономізму, який полягає на відріженню інтересів поодиноких країв. Hlas naroda займає ся практичним полагодженням справи і дораджує переведенє сего закона через застосованє §. 14, як було при підвишенню податку від цукру. Однак сей днєвник остерігає перед послідною евентуальностию. Счас старає ся доказати, що обструкція в новім парламенті стає тепер зовсім неможливою, бо грозить катастрофою краєвих фінансів.

Справа автономії народів виринула в Тирольскім соймі. Там поставили Італійці внесенє в справі автономії полудневого Тиролю. Внесенє мотивував днє 22. с. м. пос. Бруняра і зажадав, аби установлено окремий виділ з 9 членів. Пос. Грабмайр висказує симпатії для Італійців, вважає автономію за потрібну і вносить вибір 15 членів до сего виділу, котрий на найближшій сесії має предложити справозданє. Намісник заявив, що виступленє Італійців до сойму виповнило перше услївє для корисного розв'язаня питання автономії. Правительство возьме під роз-

¹⁾ В подїях тих додаємо мотиви чисто політичного змісту. По польським повстанню висунено Україну против Польщі. Вносимо се з факту, що в друге признали нашу мову самостійною в р. 1839. знов перед польським повстанєм. Тоді напечатано в «Журн. мин. народн. просв.» статію Лавровского про самостійність української мови Статія Лавровского лежала в редакції чотири роки, заки єї напечатано. Про се дізнаємо ся з листу Лавровского до Погодина, напечатаного в петербурській «Основі» за рік 1861. (Август стр. 15.). З заграниці пише Л. до Погодина: «Я указав вамь тогда на статію, посланную вь концѣ 1855 года вь Петербургъ. Вотъ слова мои вь письмѣ къ Вамъ: «Эта статья еще вь ноябрѣ прошлаго года была отправлена вь редакцію Журн. мин. нар. просв.: быть можетъ она уже и отпечатана, быть можетъ вы ее уже и пробѣжали, но какъ я ничего этого не знаю, то и считаю долгомъ написать изъ нея нѣсколько строкъ заключенія». Не моя вина, что мои замѣтки о малорусскомъ нарѣчїи появились вь печати только черезъ четыре года вь половинѣ 1859 года». Видно, що офіційальна Росія довго пригадувала ся, що з статією Лавр зробити.

¹⁾ Moritz Freiherr von Sala: Geschichte des polnischen Aufstandes vom Jahre 1846. Nach authentischen Quellen dargestellt. Wien 1867.

вагу внесення і розслідувати його безсторонно. П. Грабмайр змінив своє внесення о стільки, що число членів до згаданого виділу зменшив на 12. Виділ має перестудіювати внесення Брунгард і на слідуючій сесії предположити проєкт дотичного закону. Сойм прийняв внесення Грабмайра.

Справа Драйфуса ще завжди не полагодила ся остаточно. З нагоди даної амнії замінити дневник Intransigeant заяву Рошефорта, що він готов виказати перед судом, що існує bordereau, писане рукою Драйфуса з увагами на маргінесі цісаря Вільгельма. Драйфус подав з сеї причини письмо до президента міністрів Вальдек-Русо, в яким запевняє поновно про свою невинність і заявляє, що зарівно не є автором фальшованого, як і правдивого bordereau, яке походить від Естергазого і кінці просить о заряджене слідства. Отже знов ціла історія да саро! Також і Пікарт виїс письмо до президента міністрів, в яким живо протестує против втяганню его до амнії, ухваленої сенатом, бо він не хоче завдячувати єї своєї реабілітації.

Неудала місія Крігера набирає більшої поваги в очах самих Англичан з причини нових надвигів боєрських оружних сил в полудневій Африці. З Каплярндії доносять до льондонських дневників, що в цілій пірнічній Каплярндії вибухла ворохобня против Англії. З огляду на се, що після найточніших вістей, партизантка в Трансвалі потреває що найменше ще цілий рік, ситуація Англії не дуже весела. Трансвальска амбасада в Бруксели також одержала вість, що населення Каплярндії масово прилучає ся до відділів Боєрів, котрі перейшли з Оранії на територію англійських колоній. Доносять, що навіть місто Кімберлей поважно загрожене. Боєри ударили перед тижнем в нощі на Цурфонтен, місцевість при залізничній шляху в Преторії до Йоганесбурга. Боєри наміряють, здаєсь, використати розбите англійських воєнних сил на території більшій як ціла Австрія, і з одного боку старають ся нападом на Каплярндию опанувати головні залізницї з Каплярндії до полуднево-африканських республік, а з другого боку, стїсняючи перстень партизантських відділів, замкнути Кіченера в Преторії. З огляду на загальну ситуацію в Африці, англійське правительство ухвалило вислати туди 800 кінних стрільців і як лиш транспортні кораблі будуть готові, два полки кінноти. Дальше відїдуть до Африки відділи колоніальної міліції, як лише уформують ся, і дальші полки кінноти, а з Австралії і Нової Зеландії також деякі войска.

В китайській справі довершено в Пекіні важну дипломатичну подію. Ото посла держав передали спільно ноту з усілями мира китайському представителю кн. Чінгови, а сей разом з Лігунгчаном вислали єї, як доносять з Пекіна, до Льондону під вчерашню дату, на цісарський двір з увагою від себе, що цісар повинен без всяких застережень прийняти усіля, подані в ноті. Оба представителі китайського правительства постановили також просити війска союзних держав о поміч при поверненню нормального, цивільного заряду в Пекіні. Поступоване Чінга і Лігунгчана подає надїю, що мирові переговори поступлять скорою ходою наперед.

НОВИНИ.

— **Календар.** В суботу: гр.-кат. Аггея, Теофанія; рим.-кат. Томи Б. — В неділю: гр.-кат. Давида пророка; рим.-кат. Давида.

— **Станиславівська Капітула** на засіданню дня 24. с. м. вибрала о. мітрата Фацієвича капітулярним вікарієм, а о. архидіакона Литвиновича завідателем єпископських дібр.

— **В першій годині нового столїтя** Св. Отець відправить Службу Божу в церкві св. Петра в Римі і відспівавє «Тебе Бога хвалим». Се торжество буде публичне, але вступ до каплиці, де св. Отець буде відправляти, буде дозволений лише за білетами.

— **Нечинними офіцерами красної оборони** іменовані отсі Русини: Михайло Кобрин, Євген Сас Топольницький, Жигмонт Бохеньський і Володимир Заріцький.

— **Почтові значки** давньої валюти можна вимінювати ще до дня 31. с. м., бо опісля они не будуть мали вже ніякої вартости. Виймок становлять лише картки поштової Каси щадничої зі старими значками.

— **Ізда електричним трамваєм** у Львові подоро-

жіє від 1. січня 1901. р., а іменно: перша кляса за одну секцію буде коштувати 10 сотиків, за дві 16 сот., за три 20 сот., а за чотири секції 24 сотиків; друга кляса за одну секцію 8 сот., за дві 12 сот., за три 15 сот., а за чотири секції 18 сотиків.

— **В окрузі** львівського висшого суду краєвого по посліднім іменованню задля недостатку іспитованих кандидатів остало ще 29 вільних посад судових ад'юнктів, а іменно: в Борині, Борщеві, Чорткові, Дорні, Гурагуморі, Городенці, Камінці, Кіцманю, Кімполонгу, Лютовисках, Радівцях, Рудках, Садагурі, Снятині, Станівцях, Устриках, Вижницї, Жабю, Заставні і 10 посад ад'юнктів без постійного місця службового. — Сї посади обсадить ся без окремого конкурсу, як лише зголосять ся іспитовані кандидати.

— **В Вижниці** на Буковині згоріло в четвер 280 домів, а 2.500 душ остало без найменших средств до житя. Президент Буковини, Бургініон, зарядив збиранє складок на бездомних погорільців.

— **Польський відділ куритибского музею.** В Куритибі. головнім місті Парани, заснували Польки свій окремиий відділ при тамошнім музею і розписали відозву до своїх племянників в Европі, щоби прислали окази до музею.

— **За приверненє цареві здоровя** одержав проф. Попов 100.000 рублів гонорару і зівстав іменованний прибічним царским лікарем, а др. Тішанов дістав 50.000 рублів винагороди і номінацію на заступника царского прибічного лікаря.

— **На лови.** Славний подорожник і ловець гр. Йосиф Потоцький з Волиня вибирає ся в нову подорож в середущу Африку. В перших днях січня виїздить гр. Потоцький з Триєсту до Каїра в Египті, а звідтам Нілєм через Хартум і Обдурман дістане ся до Фашоди. Сї околиці лежать між Синим і Білим Нілєм і, заселені ордами варварських племен мурийських, були неприступні для чужинців аж до часу, як льорд Кітшенер побив дервішів (1898. р.). Гр. Потоцький крім польованя займе ся також збиранєм оказів тамошного свїту звіринного і рослинного та буде студіювати етнографію мурийських племен. Перед кількома днями виїхав гр. Потоцький до Англії, щоби постарати ся у неї о оружну поміч, без якої ніяк не можна пускати ся в дорогу.

— **Шкода нанесена залізницею.** Найвисший трибунал рішав оноді справу винагороди залізницею шкоди одному з властителей каменіці у Відні. Він обжалував заряд залізницї, що в наслідок свисту, диму і туркоти залізницї, що переїздить попри єго каменіцю, віхто не хоче в ній мешкати і зажадав 45.000 корон відшкодованя. Найвисший трибунал признав лише 29.000 корон відшкодована і подав в мотивах, що підприємець має винагородити шкоду сусіднім властителям домів, яку наносить залізниця чито посередно чи безпосередно.

— **Статистика часописий за 1900 рік.** На цілім свьтї виходило сего року 51.942 періодичних часописий; з того 26.620 в північній Америці, 7.760 в Німеччині, 7.151 у Франції, 4.400 в Англії, 2.501 в Австрії, 2.178 в Італії, 1003 на Угорщині, 850 в Іспанії, 690 в Швайцарії, 650 в Східних Індиях, 467 в Бельгії, 450 в Росії, 390 в Норвегії, 350 в Швеції, 330 в Бразилії, 300 в Данії, 129 в Румунії, 78 в Сербії, 53 в Греції, 45 в Туреччині.

— **З воздушної плавби.** Прусский баллон, випущений в четвер м. т. в Берліні прибув о 4. год. поплудни до Райхенберга в Чехії. В баллоні находили ся три прускі офіцери з відділу воздушної плавби, однак задля густої мраки не могли до послідної хвилі зорієнтувати ся, де баллон находить ся. Доперва аж в гостинниці в Райхенбергу дізнали ся они, що баллон зайхав аж до Австрії. Переночувавши в Райхенбергу, офіцери відїхали другого дня залізницею до Берліна.

— **Міліон без властителя.** Уряд почтовий у Вашингтоні зробив за цілий сей рік виказ листів і посилок грошевих, котрі не можна було доручити адресатам і показало ся, що таких листів і переказів є не менше лиш 35.000, а в них знаходить ся величезна сума 1.067.513 доларів. Се се хіба дозвіль, що в Америці добре людем дїє ся, коли они не дуже навідують ся на поchtі, чи там нема для них яких грошей.

— **Двірський поїзд** президента Мексику, генерала Порфіціо Діаца, перевишавє свою величавостію всі двірські поїзди монархів. Цілий поїзд складає ся з пяти вагонів сполучених разом, та умебльованих найбогатшими меблями в стилу Людовика XV. В тім самім стилу мальовані також в середині всі вагони.

— **Шведський секретар легацийний** при посольстві в Берліні, Сноїльски, пропав без вісти. Приятелі молодого дипломата догадують ся, що він відобрав собі житє в наслідок недостатку гроша.

— **Кістяк Валькірії.** Один з норвежских археологів відкрив недалеко могили Асне, звисної під назвою «гробу велитнів», кістяки чоловіка і коня, заковані в залізну зброю, і вислав те все

до музею в Християнії. Якийсь з учених (?) антропологів приглядаючи ся людському кістякові, замітив, що се жіночий кістяк, та що він є останком богині(?), одної з Валькірій, мітичних дочок Водана.

— **Нещаслива любов.** 16 літна учениця одного з висших научних заведень в Дісельдорфі залюбила ся в свого учителя і написала до него любовний лист. На нещастє лист дістав ся в руки родичів панни, а коли они єї за се робили докори, дівчина з розпущи застрїлила ся.

— **Придав ся.** З Атен доносять про слідуючу подію. Атенський митрополит дістав вість, що якийсь грецький свьщеник з Малої Азії покинув свою парохію і волочить ся тепер по домах та жебрає. Митрополит відніс ся до поліції з тим, щоби она наклонила свьщеника вернути назад до своєї парохії. Поліція так і зробила, але свьщеник сказав, що верне тоді, коли єму заплатять дорогу, бо він не має грошей. Тимчасом поліція довідала ся, що пан отчик дістав лише що вчера від когось високого урядника 100 драхм, котрі мусить мати ще при собі. Свьщеник однакож присягав ся на чім свьт стоїть, що не має. Свьщеника в Греції ревідувати не вільно, отже щоби переконати ся о правді, взяла ся поліція оригінального способу. Ото післяла спритного злодія, котрий лише що кілька днів тому назад попав ся в клітку, щоби він украв свьщеникови калитку, а за злодієм пішов надзирцем агент поліційний. Злодій підійшов до пан-отця, завів з ним розмову і дуже зручно витягнув єму калитку, свьщеник побачив то аж тоді, коли злодій урадований тим, що єму удала ся штука, піднявши калитку в гору, став утікати і кричати з радости. Свьщеник пустив ся за злодієм, але той забіг просто на поліцію. Тут переконали ся, що в калитці було 100 драхм. За єї гроші куплено свьщеникови карту їзди і виправлено в дорогу — а злодій замкнено знова до арешту.

— **Ц. к. Дирекция залізниць державних** оповіщує:

Дня 20. с. м. отворено в окрузі ц. к. Дирекції залізниць держ. в Празі поміж стаціями Вран і Давль на залізничній шляху з Черчан до Вран перестанок «Лібіжці» для руху особового і обмеженого руху пакункового.

— **Дрібні вісти.** Віденські дневники доносять, що пос. Дашинський зголосив ся вчера добровільно до карного суду в Кракові, щоби розпочати відсиджуванє 1-місячної кари арешту. — Гарматний король, шеф англійської фабрики гармат в Нюкастль, Армстронг помер там вчера. — Львівський ратуш мають в найближшій часі відновити так зверху як і в середині. — Процес в справі замаху на п. Геца розічнє ся перед краківським судом присяглих в лютім сл. р.

Телеграми.

Царгород, 28. грудня. Турецкі війскові власти в Дарданелях зборонили переїзду французькому кораблеви з 819 російськими жовнірами, повертаючими з Порт Артур до Росії, з сеї причини, що військо везло з собою оружів. Росія і Франція вручили Порті свої ноти з причини сего закау.

Царгород, 28. грудня. Запевнюють, що Порта робить енергичні приготовления для вислания турецкої місії до Китаю.

Льондон, 28. грудня. Бюро Райтера доносить з Бургерсдорп — під вчерашню дату: Полковник Гренфель гонив за командою Боєрів в силі яких 700 людей. В битві коло Плестергайфель Англичани понесли знатні страти. Межи иньшими поляг також поручник Бляквод, а син марграфа Діферена ранений.

Льондон, 28. грудня. Як доносить Кітшенер, Боєри напали на відділ полковника Утрехта, однак їх відперто. Страти по обох сторонах не великі. Східний відділ боєрських війск, які вдерли ся до каплярндської колонії, цофнув ся перед англійськими війсками в напрямі до Вентерстад; західний відділ приневолили Англичани рівнож до повороту і він цофнув ся на північ.

Тієнтсін, 28. грудня. 1.100 Англичан з двома гарматами під проводом ген. Коменса вирушив до Янгтсун проти боксерів, які побили Французів під Чочав.

Льондон, 28 грудня. Standard доносить, що китайський цісар вишле вперед до Пекіна кількох генералів, а опісля вибере ся сам в подорож до покиненої ним столиці.

Париж, 28. грудня. Siecle доносить, що міністер колоній одержав вість, що на Побережю Костий (в Африці) вибухнула ворохобня. Вислано туди дві компанії піхоти, щоби скріпити тамошну залогу.

Розклад поїздів залізничних обов'язуючий від 1-го мая 1900.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейського).

до Львова			зі Львова		
поїзд	посп.	особ.	поїзд	посп.	особ.
приходить о годині			відходить о годині		
6:10	з	Кракова, Берліна, Варшави, Відня	6:25	до	Лавочного (Мункача, Пешту) Борислава
6:20	з	Чернівців (Іцкан, Галацу), Станиславова	6:30	до	Підволочиск (Київа) Бродів дв. головний
6:46	з	Брухович, шод. від 13. мая до 16. вер. вк.	6:43		дв. Підзамче
7:45	з	Янова	6:35	до	Станиславова, Підвисокого, Потутор
7:40	з	Тернополя, Бродів на дв. Підзамче	8:40	до	Кракова (Відня, Варшави), Стружа
8:00		на дв. головний	9:00	до	Скольного, до Лавочного (1. лип. до 15. вер.)
8:05	з	Лавочного (Пешту) Калуша, Стрия	9:15	до	Янова
8:15	з	Сокаля, Рави рускої	9:25	до	Підволочиск, Бродів, Гусятина дв. Підз.
8:50	з	Кракова, Відня, Варшави, Пешту ч. Пер.	9:42		дв. гол.
11:45	з	Ядослава і Любачова	9:55	до	Чернівців, Станиславова
11:55	зі	Станиславова (Керемезе, Потутор)	10:20	до	Сокаля, Белзця, Рави рускої і Любачова
12:55	з	Янова	1:25	до	Янова шоденно від 13. мая до 16. вересня в не- дїлі і свята
1:15	зі	Скольного, Стрия, а з Лавочного від 1. черв. до 15. вер.	2:15	до	Брухович від 13. мая до 15. вересня в не- дїлі і свята
3:14	з	Брухович (13. мая до 16. вер. в нед. і св.)	3:05	до	Стрия, Скольного від 1. мая до 30. вер.
5:17	з	Підволочиск (Київа) Бродів на дв. Підз.	3:15	до	Янова шоденно від 13. мая до 16. вер.
5:40		" " на дв. голов.	3:26	до	Брухович шод. від 1. мая до 16. вер.
5:45	з	Кракова	3:30	до	Ряшева, Хирова, Любачова
5:55	з	Чернівців, Іцкан			
6:00	з	Сокаля, Белзця і Любачова			
Ніч			Ніч		
7:24	з	Брухович (13. мая до 16. вер. в нед. і св.)	6:10	до	Станиславова
8:28	з	Янова (від 1. мая до 15. вер. в нед. і св.)	6:13	до	Янова від 1. мая до 15. вер. т. в дні б. а від 16. вер. до 30. марта 1901 щоденно
8:50	з	Брухович від 13. мая до 16. вересня шод.	6:20	до	Кракова (Відня, Берліна, Варшави)
9:23	з	Янова щоденно від 1. мая до 15. вер.	6:50	до	Лавочного (Мункача, Пешту) Калуша
8:40	з	Кракова (Відня, Берліна), Ясла, Розвадова	7:10	до	Тернополя дворець головний
9:31		" " " "	7:33		дв. Підзамче
12:20	10:00	з Чернівців, Букарешту, Гусятина, Потутор	7:25	до	Сокаля і Рави рускої
	10:15	з Лавочного (Пешту) Хирова	7:48	до	Брухович (13. мая до 16. в р. в нед. і св.)
	10:12	з Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Підз.	9:12	до	Янова від 1. мая до 15. вересня
	10:30	" " на дв. голов.	10:40	до	Чернівців і Іцкан
	12:05	зі Стрия, зі Скольного від 1. мая до 30. вер.	10:50	до	Кракова, Відня, Варшави
	3:12	з Підволочиск на дворець Підзамче	11:00	до	Підволочиск, Бродів дв. голов. й
	3:35	" " на дворець головний	11:25		дв. Підз.
			4:15	до	Кракова, Відня, Берліна, Самбор
			4:45	до	Брухович від 13. мая до 17. вер. шод.

ЗАМІТКА: Пору нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано.
Час середно-європейський різнить ся від часу львівського о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-євро пей-
ського = 12 год. 36 мін. часу львівського. — Бюро інформаційне ц. к. залізниць держ. (Львів, ул. Крайцких
4. 5) уділяє пояснень в справах залізничних, продає білети всякого рода і розклади їзди.

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк Гіпотечний

Відділ депозитовий

приймає вклади і виплачує завдатки на рахунок біжучий, приймає до пере-
ховани папери вартісні і дав на них
завдатки.

Крім того впроваджено подібно як
в інституціях заграничних т. зв.

Депозити сховкові (Safe Deposits)

За оплатою 25 до 35 кр. а. в. річ-
но, депозитар дістає в сталевій касі
панцирній сховок до виключного ужит-
ку і під власним ключем, де безпечно і
дискретно переховувати може своє май-
но або важкі документи.

Під тим виглядом поробив Банк
гіпотечний як найдодатливіш зарядження.

Приписи дотично того рода depo-
зитів одержати можна безплатно у від-
ділі депозитовім.

— РІК ЗАСНОВАННЯ 1892. —

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕРЪ“

перше і одинокє руске Товариство асекураційне,
припорученє Всч. Духовенству і всім вірним
Евресов. Митроп. і Преосв. Еп. Ордиариятам всіх
трех епархій, обезпечає будинки, урядженє дома-
шне, скот, господарські знаряди, збіжжє в зерні і со-
ломі, сіно в стогах і будинках против шкід огневих.

Стан фондів гваранційних з днем 31-го груд-
ня 1899 виносить:

Фонд резервовий	245.814 кор. 52 сот.	486.145 кор. 92 сот.
Резерва премій	148.480 " "	
" спеціальна	1.684 " 80 "	
Фонд основний	72.000 " "	
" емеритальвий	18.166 " 60 "	

Тарифи «Дністра» дуже умірковані, услівя
обезпечень користні, а шкоди ліквідують ся без-
проволочно. До кінця 1899 року вносили випла-
чеві шкоди 1,669.565 кор. 38 сот. Поліси «Дністра»
приймає Банк краєвий і Каси ощадности у Львові,
Коломиї, Самборі, Долині, Снятині, Городенці, Те-
ребовлі і Заліщиках при позичках гіпотечних.

На жите можна обезпечитись через «Дні-
стеръ» в Товаристві взаїмних обезпечень
в Кракові, котре дає найкористніші услівя,
представляє своїми фондами найбільшу гва-
ранцію і видає поліси і квїти в рускім язичі.
Зголошеня о уділенє агенцій в окрестностях, де не-
ма близько агентів «Дністра», приймає ся.
«Дністеръ» виплатив агентам по конець 1899 р.
провізіи 216.714 корон.

Львів, ринок ч. 10. (дім «Просьвіти»).

Хто ще не читав

ФРАНЦА МЕШКА:

Драма на селі

ціна 70 сот.

і того самого автора:

НАГУЛА

ціна 30 сот.

оповіданя з життя Словінців в перекладі І. Кузіва

нехай як найкорше замовить сі дві книжочки в Наук.
Товар. ім. Шевченка, ул. Чарneckого 26, або в Ставро-
пигійській Книгарни, ул. Руска у Львові.

Товариство взаїмного кредиту

„ДНІСТЕРЪ“

стоваришенє з обмеженою порукою, Львів, ринок ч. 10
(дім „Просьвіти“).

уділяє позички за оплатою 5½ % і 1% додатку на кошта
адміністраційні, властителям ґрунтів і господарств до 500
корон за порукою двох відповідних ручителів або за інтабу-
ляцією, над 500 корон тільки за інтабуляцією на першій
місци, до сплати в ратах на 3 до 10 літ. Св'ященники, не
посідаючі реальностей, мусять крім поруки двох ручи-
телів предложити еще полісу житєв; обезпечитись можна
через «Дністеръ» в Товаристві взаїмних обезпечень в Кра-
кові після всяких можливих комбінацій.

Згаданє Товариство приймає вклади до опроцентования від
членів і третих осіб по 4%.

— Уділ членський виносить 50 кор., вписове 2 кор. —

Членом бути і позичку дістати може тільки член
обезпечений в «Дністрѣ».

Інформації уділяє Дирекция листовно або агенти Товариства
взаїмних обезпечень «Дністеръ».

Гіпотечного.

БАНКУ

Контора виміни

виплачує без потрочєня
привізій або копїтв

цінні папери

вильсовані

КУПОНИ

Віслаті